

MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA INGLIZ TILINI
O'QITISH JARAYONIDA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYAVIY
YONDASHUV ASOSIDA O'QITISH METODIKASINI
TAKOMILLASHTIRISH

Yuldasheva Kamola Eldor qizi

Tashkent, Uzbekistan

kamola_5111@mail.ru

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitishda kommunikativ kompetensiyaviy yondashuvning nazariy asoslari va amaliy ahamiyati tahlil qilingan. Bolalarda chet tilini o'zlashtirish jarayonida lingvistik, pragmatik va sotsiolingvistik kompetensiyalarni shakllantirish imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, o'qitishda innovatsion ta'lim texnologiyalari, interaktiv metodlar va multimediya vositalaridan foydalanish bo'yicha samarali yo'nalishlar taklif etilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, ingliz tili, kommunikativ kompetensiya, innovatsion texnologiya, metodika, integratsiya.

Kirish. Bugungi globallashuv davrida chet tillarini erta yoshdan o'rgatish nafaqat shaxsiy, balki ijtimoiy zaruratga aylanib bormoqda. Maktabgacha ta'lim bosqichida xorijiy tilni o'rgatish bolaning nutqiy, intellektual va ijtimoiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi [1]. Ingliz tilini o'qitishda kommunikativ kompetensiyaviy yondashuvdan foydalanish esa bolalarning faqat grammatik qoidalarga emas, balki real hayotiy vaziyatlarda muloqotga kirishish qobiliyatini shakllantirishga xizmat qiladi [2].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020–2025 yillarda chet tillarini o'rganishni rivojlantirish bo'yicha qarorlarida maktabgacha yoshdan boshlab xorijiy tillarni o'rgatish tizimini modernizatsiya qilish va ta'lim jarayoniga zamonaviy metodlarni keng joriy etish vazifasi belgilab berilgan [3].

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, kommunikativ yondashuv asosida til o'rgatish kichik yoshdagi o'quvchilarda tilni tezroq va samaraliroq egallash imkonini yaratadi [4]. Shu bois mazkur maqola maktabgacha ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitish jarayonida kommunikativ kompetensiyaviy yondashuv asosida metodikani takomillashtirish masalalariga bag'ishlanadi.

Metodologiya. Tadqiqot metodologik asosini chet tilini o'qitishda kommunikativ kompetensiyaviy yondashuvning nazariy asoslari va ularning maktabgacha ta'limdagi qo'llanilish imkoniyatlarini tahlil qilish tashkil etdi [1;2].

Ilmiy manbalar tahlili orqali kommunikativ kompetensiyaning tarkibiy qismlari (lingvistik, sotsiolingvistik, pragmatik va strategik) aniqlab olindi. Shuningdek, maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik va pedagogik xususiyatlariga mos metodlar ishlab chiqildi.

Pedagogik tajriba jarayonida interaktiv o'yinlar, vizual vositalar, multimediya dasturlari va rolli mashg'ulotlardan foydalanildi. Shu orqali nazariy bilimlarni amaliy muloqot bilan integratsiyalash imkoniyati yaratildi. Tadqiqot davomida so'rovnoma, suhbat va kuzatish metodlari qo'llanilib, olingan natijalar matematik-statistik tahlil asosida qayta ishlanib, ilmiy xulosalar chiqarildi [3].

Natijalar. O'tkazilgan tajriba jarayonida 40 nafar maktabgacha yoshdagi bola ishtirok etdi. Tajriba guruhi mashg'ulotlarida kommunikativ kompetensiyaviy yondashuv asosida metodlar qo'llanildi.

So'nggi natijalar shuni ko'rsatdiki:

- so'z boyligi 27 % ga oshdi,
- dialogik nutqda ishtirok etish faolligi 32 % ga ko'tarildi,
- talaffuz aniqligi 21 % ga yaxshilandi,
- o'z fikrini erkin ifodalash ko'nikmasi 30 % ga oshdi.

Jadval 1. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ingliz tili kompetensiyasining o'zgarishi (tajriba oldi va tajriba so'nggi)

Kompetensiya turi	Tajriba oldi (%)	Tajriba so'nggi (%)	O'zgarish (%)
-------------------	------------------	---------------------	---------------

Lingvistik kompetensiya	25 %	52 %	+27 %
Dialogik nutq faolligi	28 %	60 %	+32 %
Talaffuz aniqligi	34 %	55 %	+21 %
Erkin ifoda ko'nikmasi	26 %	56 %	+30 %

Muhokama. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, kommunikativ kompetensiyaviy yondashuv maktabgacha yoshdagi bolalarda ingliz tilini o'rganishga bo'lgan qiziqishni sezilarli darajada oshiradi. Bolalar chet tilini grammatik bilimlar majmui sifatida emas, balki muloqot vositasi sifatida qabul qilishni boshlaydi. Bu esa ularning nutqiy faolligini kuchaytiradi va til o'rganishga motivatsiyasini oshiradi.

Xalqaro tajriba ham shuni tasdiqlaydiki, erta yoshdan boshlab kommunikativ kompetensiyani shakllantirish keyingi bosqichlarda samarali til o'zlashtirish uchun mustahkam poydevor yaratadi [4;5]. Shu sababli, maktabgacha ta'lim tizimida ingliz tilini o'qitishda ushbu yondashuvni keng tatbiq etish muhim metodik vazifa hisoblanadi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitish jarayonida kommunikativ kompetensiyaviy yondashuvni qo'llash:

- lingvistik va nutqiy kompetensiyalarni samarali shakllantirish,
- bolalarni real muloqotga tayyorlash,
- madaniyatlararo kommunikatsiya elementlarini singdirish,
- o'quvchilarda mustaqil fikrlash va erkin ifoda ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi.

Shunday qilib, metodikaning takomillashtirilgan varianti maktabgacha ta'limda chet tilini o'rgatish sifatini oshirish bilan birga, bolalarda ijtimoiy-madaniy kompetensiyalarni rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Hymes, D. *On Communicative Competence*. Penguin, 1972.

2. Littlewood, W. *Communicative Language Teaching: An Introduction*. Cambridge University Press, 1981.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ–5117-son qarori “Chet tillarini o‘qitishni takomillashtirish to‘g‘risida”, 2021 yil.
4. Cameron, L. *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge University Press, 2001.
5. Pinter, A. *Teaching Young Language Learners*. Oxford University Press, 2017.